

Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi
Norske Reindriftingsamers Landsforbund
Sami Reindeer Herders' Association of Norway

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	
Saksnr.: 200600205	Dok.nr.: 46
Arkivkode: 510	Dato: 23.6.06
Avd.: SAMI	Saksbeh.:
U.off.:	

HØRING – INNSTILLING OM EN NORDISK SAMEKONVENSJON

Viser til Deres brev av 17. februar d.å., med referanse 200600205-/GUH, om høring av ovennevnte innstilling. Viser også til vårt brev av 6. april d.å., hvor NRL ba om å få utsatt høringsfristen til 23. juni 2006, og svar pr. e-post fra Dere av 3. mai d.å. hvor denne søknaden ble innvilget.

NRL's landsmøte 16. – 17. juni 2006 fattet følgende enstemmige vedtak om saken (samisk oversettelse etter norsk tekst):

“NRL's landsmøte vil berømme ekspertgruppen for det grundige arbeidet som er tilbakelagt i arbeidet med innstillingen om en felles Nordisk Samekonvensjon (heretter omtalt som innstillingen). Innstillingen vil være et viktig skritt videre i samerettens og samepolitikkenes utvikling.

Innstillingen inneholder kjernepunktene i de internasjonale konvensjonene som Norge har ratifisert og inkorporert, som for eksempel ILO-konvensjon 169 og dens regler om **landrettigheter**, reglene om **minoritetsvern** i FN konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27, og retten til **selvbestemmelse** som kommer til uttrykk i mange folkerettslige instrumenter, bl.a. FN-pakten, FN konvensjonene om sivile og politiske rettigheter (SP) og økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK). NRL's landsmøte er fornøyd med at innstillingen inneholder de fundamentene fra de internasjonale konvensjonene som er nevnt ovenfor. Dette vil danne et godt grunnlag for harmonisering av den statlige politikken overfor samene som ett folk.

Reindriften er en særegen samisk næring, livsform og kulturbærer. Reindriften er videre en arealkrevende næring, og reindriften har derfor behov for å få et styrket vern av reindriftenes arealer, og da særlig de arealene som er av avgjørende betydning for en bærekraftig reindrift. Reindriftenes rettigheter er selvstendige og ikke konstituert gjennom lovgivning, men eksisterer i kraft av tidligere og nåværende bruk av området. Reindriften har i senere rettsavgjørelser fått anerkjent et selvstendig rettsgrunnlag som bygger på sedvane og alders tids bruk.

NRL's landsmøte er fornøyd med den stillingen som reindriften har fått i innstillingen, som vil være med på å danne et godt grunnlag for tydeliggjøring og sikring av reindriftenes sterke rettigheter. NRL's landsmøte vil her spesielt nevne enkelte bestemmelser i innstillingen som er viktig for sikring og bevaring av reindriftenes rettigheter:

Det er positivt at det i artikkel 42 i innstillingen foreslås at reindriften som særskilt og tradisjonell samisk næring og kulturform skal ha særskilt rettslig vern. Dette er et nødvendig skritt for å sikre reindriftenes arealer mot et pågående press fra andre interesser. Samtidig vil et slikt vern tydeliggjøre

reindriftens rettsstilling. Det offentlige bildet av reindriften er at reindriften er en næring på lik linje med andre næringer, og det blir derfor ofte henvist til at reindriftnæringen har tilpasningsplikt som alle andre næringer og interesser. Reindriftnens etablerte bruksrettigheter faller derfor ofte i bakgrunnen, særlig i arealsammenheng.

Det er videre positivt at bestemmelsene i kapittel IV om Samisk rett til land og vann i innstillingen ligger på samme linje som ILO-konvensjonens regler i artikkel 14 nr. 1 og 2 om landrettigheter; som gir en prinsipiell anerkjennelse av at langvarig bruk kan danne grunnlag for erverv av individuell eller kollektiv eiendomsrett eller bruksrett, samt gjennomføringsregler for samenes rettigheter, først og fremst gjennom en plikt for statene til å identifisere de land- og vannområder som samene tradisjonelt bruker. Det er videre svært bra at innstillingen går et skritt videre i sikringen av samenes rettigheter, da det i artikkel 36 foreslås en forhandlings- og nektingsrett ved inngrep for Sametinget og berørte samer innenfor de rammer som bestemmelsen setter. Dette er etter NRL's landsmøtets mening et nødvendig skritt for bevaring og sikring av reindriftnens beiterettigheter.

Reindriftnsutøvelsen er sterkt sedvanepreget, gjennom bl.a. organisering, vokting, merking og utskilling ved sammenblanding av flokker. Reindriftnens sedvaner er derfor viktige deler av reindriftnskulturen. Det er positivt at det i artikkel 9 i innstillingen foreslås at statene skal vise tilbørlig respekt for det samiske folks rettsoppfatninger, rettslige tradisjoner og sedvaner ved bl.a. utarbeidelse av lovgivning og i rettsanvendelsen.

Reindriften besitter mye kunnskap som er en viktig bærebjelke i reindriften. Av eksempel kan nevnes kunnskap om rein, beite, miljø, klima og driftsformer. Dette er kunnskap som er blitt videreført fra generasjon til generasjon og som pr i dag har liten plass i forvaltning og i forskning. Det er positivt at det i artikkel 31 foreslås at staten skal respektere det samiske folks rett til å forvalte sin tradisjonelle kunnskap og sine tradisjonelle kulturelle uttrykk, samt arbeide for at samene kan bevare, utvikle og formidle dem til kommende generasjoner.

NRL's landsmøte håper på en snarlig ratifisering og gjennomføring av konvensjonen i nasjonal rett."

"NBR' riikačoahkkín hálida rámidit áššedovdijoavkku dan vuđolaš barggu ovddas maid leat dahkan oktasaš Davviriikalaš sámekonvenšuvnna árvalusain (dás maŋás gohčoduvvo árvalussan). Árvalus lea mávssolaš lávki viidáseappot sámerievtti ja sámepolitihka ovddideamis.

Árvalus sisttisoallá válđočuoggáid mat leat riikkaidgaskasaš konvenšuvnnain maid Norga lea dohkkehan ja sisaváldán lágaide, nu movt ILO-konvenšuvnna 169 ja dan njuolggadusaid eananvuoigatvuođaid birra, njuolggadusaid unnitloguid suodjalusa birra ON' konvenšuvnnas siviila ja politihkalaš vuoigatvuođat artihkal 27, ja iešmearridanriekti mii bohtá ovdan mánggáin álbmotrievttálaš ásašusain, ee. ON-lihtus, ON konvenšuvnnas siviila ja politihkalaš vuoigatvuođaid birra (SP) ja ekonomalaš, sosiálalaš ja kultuvrralaš vuoigatvuođaid (ESK) birra. NBR' riikačoahkkín lea duhtavaš go árvalus sisttisoallá riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid vuodđoosiid mat leat namuhuvvon ovdalis. Dát addet buori vuodđu ovttaštahtit stáhta politihka sámiid ektui álbmogiin.

Boazodoallu lea sierralágan sámi ealáhus, eallinvuohki ja kulturguoddi. Boazodoallu lea maiddá i ealáhus mii dárbbáša viiddis eatnamiid, ja danne dárbbáša boazodoallu oážžut nannejuvvot boazodoalu eanansuodjaleami. Dat guoská erenoamážit eatnamiidda mat leat áibbas válđosaččat nana guoddevaš boazodoalu dáfus. Boazodoalu vuoigatvuođat leat ieščuožžovaččat eaige leat vuodđuduvvon lágaid bokte, muhto gávdnojit dan dihtii go guovllut leat adnojuvvon ovdal ja adnojit dál. Boazodoallu lea ođđaset riektemearrádusain ožžon dohkkehuvvot iešheanaláš riektevuodđu mii vuodđuda vieruiduvvamii ja áiggiid čađa geavaheami ala.

NBR' riikačoahkkin lea duhtavaš dainna sajiin maid boazodoallu lea ožžon árvalusas, mii addá buori vuodu čielggasmahttit ja sihkkarastit boazodoalu nana vuoigatvuodaid. NBR' riikačoahkkin namuha erenoamážit muhtin ovttaskas mearrádusaid árvalusas mat leat mávssolaččat boazodoalu vuoigatvuodaid sihkkarastimii ja seailuheapmái:

Lea buorre go árvalusa 42. artihkalis evttohuvvo ahte boazodoallu, sierralágan ja árbevirolaš sámi ealáhus ja kultuvravuohki, galgá oazžut sierra rievttálaš suodjalusa. Dát lea dárbbášlaš lávki sihkkarastin dihtii boazodoalu eatnamiid eará beroštusaid bahkkejeaddji deattuid vuostái. Dan seammás dákkár suodjalus čielggasmahtta boazodoalu riektedilálašvuoda. Boazodoalu almmolaš beaggin lea ahte boazodoallu lea ealáhus mii lea dássálaga eará ealáhusaiguin. Dávjá čujuhuvvo dasa ahte boazodoalus lea heivehangeatnegasvuohka nu movt buot ealáhusain ja beroštusain. Nu duvdása dávjá duogábeallái boazodoalu sajáiduvvan geavahanrickti, eandalii eanangeavaheami oktavuodas.

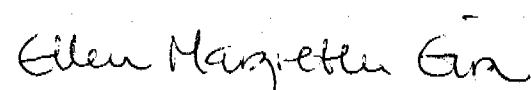
Viidásset lea buorre go kapihtalis IV Sámi riekti eatnamiidda ja čáziide árvalusas leat mearrádušat seammá dásis go ILO-konvenšuvnna njuolggadusaid 14.artihkalis nr.1 ja 2 eananvuoigatvuodaid birra; mat prinsihpalaččat dohkkehit ahte guhkálmás geavaheapmi sáhtta addit vuodu háhkat oktagaslaš dahje oktasáš oamastanvuoigatvuoda dahje geavahanvuoigatvuoda, ja čadahannjuolggadusaid sámiid vuoigatvuodaide, vuosttažettiin dan bokte ahte stáhtain lea geatnegasvuohka identifiseret eanan- ja čázádatguovlluid maid sápmelaččat árbevirolaččat geavahit. Viidásset lea hui buorre go árvalus lávke ovddasguvlui sihkkarastin dihtii sápmelaččaid vuoigatvuodaid, go 36.artihkalis evttohuvvo šiehtadallan- ja gieldinriehti sisabahkkemiid dihtii Sámedikkis ja sápmelaččain geaidda guoská mearrádusa rámmaid siskkobealde. Dát lea NBR' riikačoahkkima oaivila mielde dárbbášlaš lávki seailuhit ja sihkkarastit boazodoalu guohtunvuoigatvuodaid.

Boazodoallu lea nannosit huksejuvvon sajáiduvvan vieruide, ee. organiseremis, guodoheamis, miessemearkumis ja rátkkašemiid dáfus go leat masttadan. Boazodoalu vieruiduvvamat leatge mávssolaš oasit boazodoallokultuvrras. Lea hui buorre go árvalusa 19.artihkalis evttohuvvo ahte stáhtat galget atnit gudnis sámi álbmoga riekteáddejumiid, rievttálaš árbevieruid ja vieruiduvvamiid go ee ráhkadit lágaid ja go geavahit rievtti.

Boazodoalus lea olu máhttu mii guoddá boazodoalu. Ovdamearkan namuhit máhtu bohcco, guohtuma, birrasa, dálkkádaga ja doallovugiid birra. Dát máhttu lea sirdásan buolvvas bulvii ja dálá servodagas lea dat ožžon unnán saji hálddašeamis ja dutkamis. Lea buorre go 31. artihkalis evttohuvvo ahte stáhta galgá dohkkehit ahte sámi álbmogis lea riekti hálddašit sin árbevirolaš máhtu ja sin árbevirolaš kultuvrralaš ovdanbuktimiid, semmas bargat vai sápmelaččat sáhttet suodjalit, ovddidit ja oahpahit dan máhtu boahte buolvvaide.

NBR' riikačoahkkin sávvá fargga dohkkehuvvot ja čadahuvvot konvenšuvnna našuvnnalaš riektin.”

Tromsø, 22. juni 2006, med vennlig hilsen

Ellen Margrethe Eira
sekretær

Kopi: Samiráđđi, Seitatie 35, FIN-99980 Ohcejohka, Finland